

Upotreba informaciono-komunikacionih tehnologija u Crnoj Gori u 2013. godini

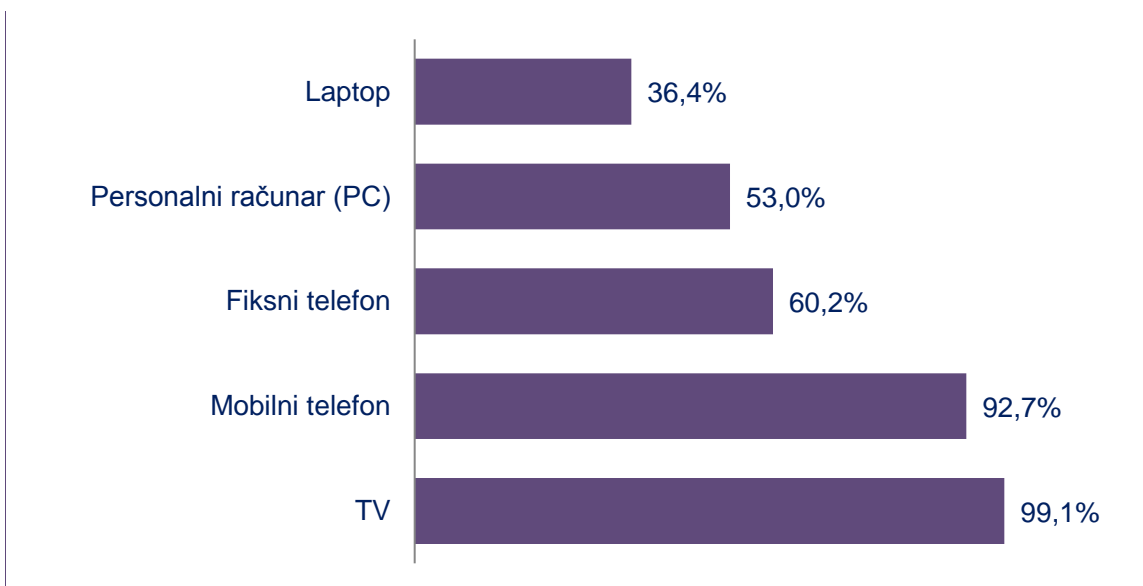
Domaćinstva

*IKT¹ istraživanje koje se sprovodi u domaćinstvima, u skladu sa metodologijom Eurostat-a, **obuhvata domaćinstva sa najmanje jednim članom koji ima između 16 i 74 godine starosti, kao i pojedince iste starosne dobi.***

Na pitanje koje se odnosi na pristup uređajima u domaćinstvu anketirana lica su mogla da daju više odgovora. Istraživanje pokazuje da 99,1% domaćinstava² ima pristup TV prijemniku (u kući), zatim 53,0% ima pristup računaru, 92,7% ima mobilni telefon.

Procenat domaćinstava koja imaju pristup računaru je porastao u odnosu na prošlu godinu za 1,7%.

Grafik 1. Uređaji zastupljeni u domaćinstvima

¹IKT – Informaciono-komunikacione tehnologije

²Broj domaćinstava se odnosi na domaćinstva sa najmanje jednim članom starosti od 16 do 74 godina

U Crnoj Gori 55,8% anketiranih domaćinstava je izjavilo da ima pristup Internetu kod kuće, bez obzira na to da li se koristi ili ne. U domaćinstvima se pristup Internetu ostvaruje pomoću nekoliko uređaja, kao što su personalni računar (PC) – 77,9% i laptop –56,7%. Pored navedenih uređaja za pristup Internetu se koriste i mobilni telefon, ručni računari (palmtop, PDA), igračke konzole (play station) itd. Na ovo pitanje domaćinstvo je moglo da da više odgovora.

Tabela 1. Uređaji pomoću kojih se pristupa Internetu

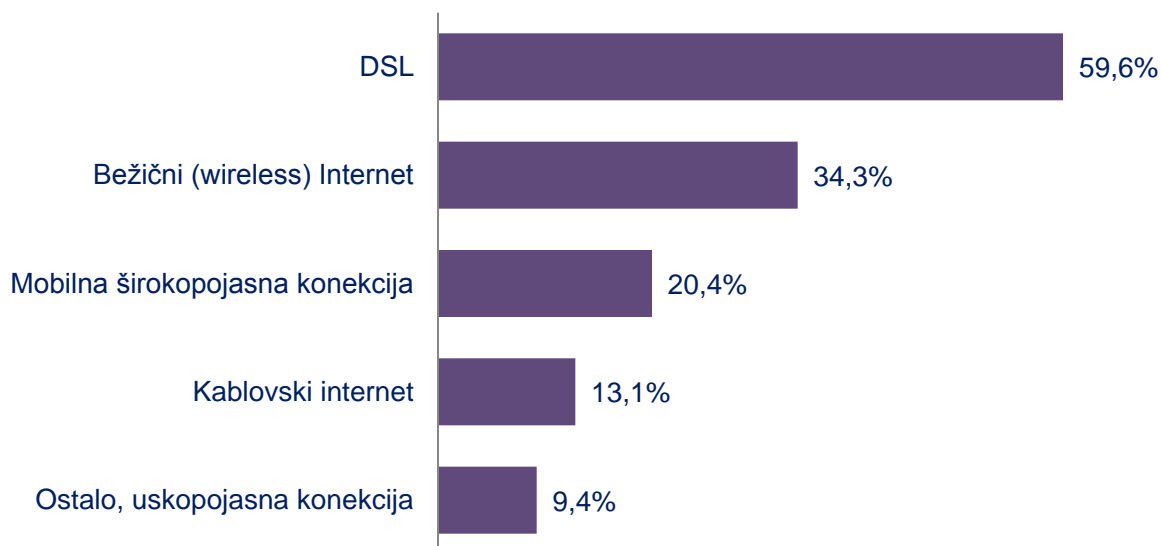
Uređaji u domaćinstvu	% domaćinstava	
	2012	2013
Personalni računar (PC)	75,3%	77,9%
Laptop	52,0%	56,7%
Mobilni telefon	24,2%	29,7%

Od uređaja pomoću kojih se pristupa Internetu, kod personalnog računara (PC) prisutan je rast od 2,6% u odnosu na 2012. godinu. Kod laptopa prisutan je rast od 4,7% u odnosu na 2012. godinu, a kod mobilnog telefona prisutan je rast od 5,5% u odnosu na 2012. godinu.

U vezi sa načinom pristupanja Internetu, odnosno tipovima Internet konekcije, domaćinstvima je bilo omogućeno da odaberu nekoliko ponuđenih odgovora. Najviše domaćinstava koristi DSL (ADSL, SHDSL, VDSL) tip konekcije 59,6%, dok bežični (wireless) Internet koristi 34,3% domaćinstava. Mobilnu širokopojasnu konekciju koristi 20,4% domaćinstava koja imaju Internet, a 9,4% koristi uskopojasnu konekciju (dial- up, modem, ISDN).

U odnosu na prethodnu godinu zabilježen je rast od 3,5% domaćinstava koja koriste DSL Internet konekciju.

Grafik 2. Tipovi Internet konekcije

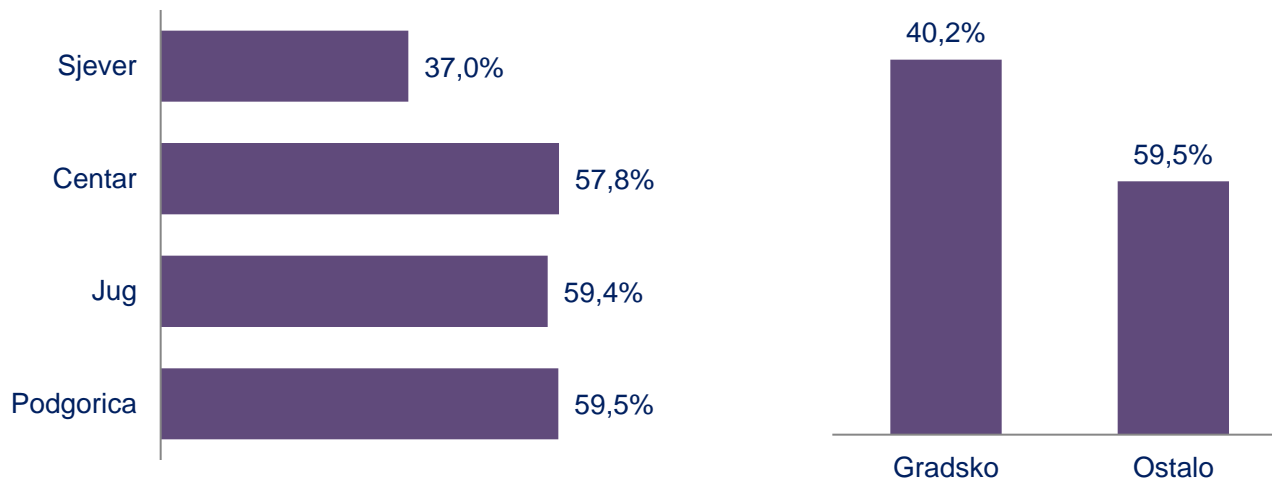
Kao najčešće navedeni razlozi zbog kojih domaćinstvo nema pristup Internetu kod kuće 17,1% domaćinstava je izjavilo da ne želi ili nema potrebu za Internetom, 14,2% domaćinstava je izjavilo da je oprema previše skupa, a 11,1% domaćinstava je izjavilo da je pristup Internetu veoma skup.

Tabela 2. Razlozi zbog kojih domaćinstvo nema pristup Internetu

Razlozi	% domaćinstava
Ne želim ili nemam potrebu za Internetom	17,1%
Oprema je suviše skupa	14,2%
Pristup Internetu je suviše skup	11,1%
Nedostatak vještina	7,5%
Ima pristup Internetu negdje drugo	5,0%
Širokopolasni Internet nije dostupan	4,5%
Fizička nesposobnost	2,7%
Nijedno od navedenog/drugi razlozi	3,5%

Zastupljenost računara u domaćinstvima varira u odnosu na teritorijalnu cjelinu i tip naselja, tako je u sjevernom regionu zastupljenost računara najmanja i iznosi 37,0%, dok je u centralnom regionu najveća i iznosi 59,5%. Zastupljenost računara je veća u gradskim naseljima, odnosno 59,5% domaćinstava u gradskim naseljima je izjavilo da ima pristup računaru, dok je 40,2% domaćinstava u naseljima koja nijesu gradskog karaktera izjavilo da ima računar.

Grafik 3. Zastupljenost računara u domaćinstvima prema teritorijalnoj cjelini i tipu naselja gradsko/ostalo

Pristup Internetu u domaćinstvima varira u odnosu na teritorijalnu cjelinu i tip naselja, tako je u sjevernom regionu u naseljima koja nijesu gradskog tipa pristup Internetu najmanji i iznosi 28,8%, dok je u centralnom regionu u naseljima koja su gradskog tipa pristup Internetu najveći i iznosi 67,3%.

U Podgorici u naseljima gradskog tipa 65,9% domaćinstava ima pristup Internetu.

U centralnom regionu u naseljima koja su gradskog tipa zabilježen je rast od 8,2% domaćinstava koja imaju pristup Internetu, u odnosu na prethodnu godinu.

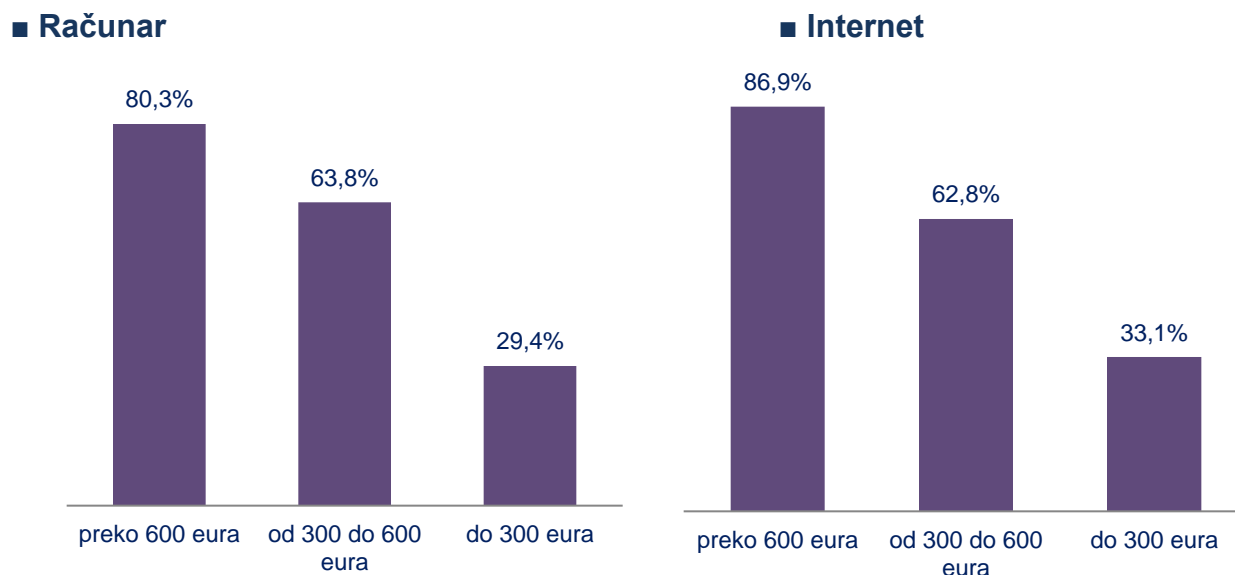
Tabela 3. Pristup Internetu kod kuće

Tip naselja	Teritorija				Crna Gora
	Sjever	Centar	Jug	Podgorica	
Gradsko	52,0%	67,3%	63,7%	65,9%	63,1%
Ostalo	28,8%	60,0%	51,3%	41,7%	41,5%
Crna Gora	39,5%	65,4%	58,8%	62,4%	55,8%

Od domaćinstava koja imaju prihod preko 600 eura, 86,9% ima pristup Internetu kod kuće, dok je kod domaćinstava čiji je prihod manji od 600 eura, ovaj procenat manji.

Rezultati istraživanja pokazuju da se procenat domaćinstava koja posjeduju računar, sa prihodom od 300 do 600 eura, povećao za 3,4%, a procenat domaćinstava sa prihodom preko 600 eura povećao se za 5,9%, u odnosu na prethodnu godinu.

Grafik 4. Procenat domaćinstava koja imaju računar i Internet priključak prema prosječnom mjesečnom prihodu domaćinstva

Lica

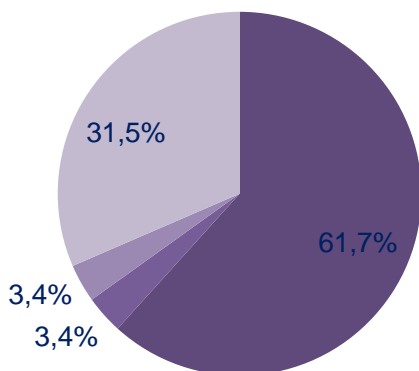
IKT istraživanje koje je sprovedeno u domaćinstvima, u skladu sa metodologijom Eurostat-a, obuhvata pojedince koji imaju između 16 i 74 godine života.

Broj lica koja su u poslednja 3 meseca koristila računar iznosi 61,7%, dok procenat onih koji nikada nijesu koristili računar iznosi 31,5%. Što se tiče korišćenja Interneta, 60,3% lica je izjavilo da je koristilo Internet u poslednja 3 meseca, pri čemu 81,8% njih Internet je koristilo svakog dana ili skoro svakog dana, a 14,2% lica je koristilo Internet najmanje jednom nedeljno.

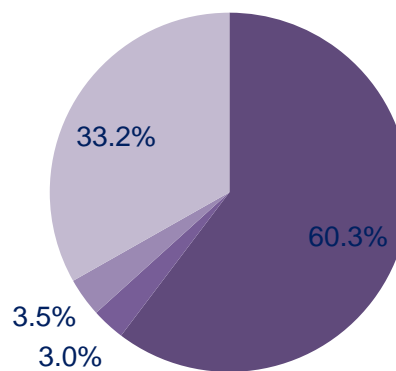
Evidentan je rast broja lica koja su koristila računar i Internet u odnosu na prethodnu godinu, i to: procenat lica koja su koristila računar u poslednja 3 meseca se povećao za 2,9%, dok se procenat lica koja su koristila Internet u poslednja 3 meseca povećao za 3,5%.

Grafik 5. Procenat lica koja su koristila računar i Internet

Računar

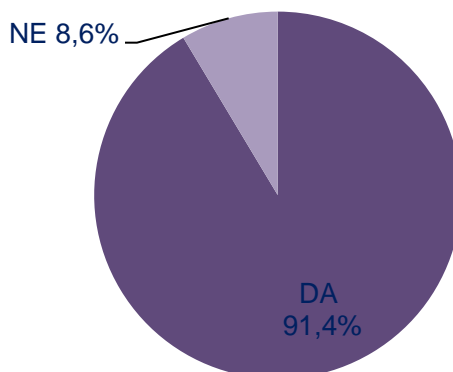
Internet

■ U poslednja 3 meseca ■ Prije više od 3 meseca ■ Prije više od godinu dana ■ Nikada

Pored računara i Interneta, interesantno je pitanje koje se odnosi na lica koja su koristila mobilni telefon ili smart telefon, u poslednja 3 meseca. Procenat lica koja su koristila mobilni telefon ili smart telefon u poslednja 3 meseca iznosi 91,4%.

Grafik 6. Procenat lica koja su koristila mobilni telefon ili smart telefon, u poslednja 3 meseca

Iz Tabele 4 možemo da vidimo da je 93,3% lica starosti od 16 do 24 godine koristilo računar u poslednja 3 mjeseca. Kada se radi o nekoj drugoj starosnoj grupi broj lica koja su koristila računar u poslednja 3 mjeseca, ovaj procenat opada.

Rezultati istraživanja pokazuju da je više žena koje su izjavile da nikada nijesu koristile računar 39,4%, dok je 26,2% muškaraca izjavilo da nikad nije koristilo računar. U odnosu na prethodnu godinu procenat muškaraca i žena koji nikad nijesu koristili računar se smanjio, i to kod muškaraca za 3,0%, a kod žena za 1,4%.

Tabela 4. Lica koja su koristila računar prema starosti i polu (u %)

Korišćenje računara	Starost						Pol	
	16-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	muški	ženski
U poslednja 3 mjeseca	93,3	86,2	73,0	51,6	37,4	8,1	68,4	51,5
Prije više od 3 mjeseca	1,5	2,8	5,1	6,6	1,7	1,9	2,9	4,1
Prije više od godinu dana	1,3	3,1	3,6	6,4	1,8	4,5	2,5	5,0
Nikada	3,9	7,8	18,2	35,5	59,1	85,5	26,2	39,4

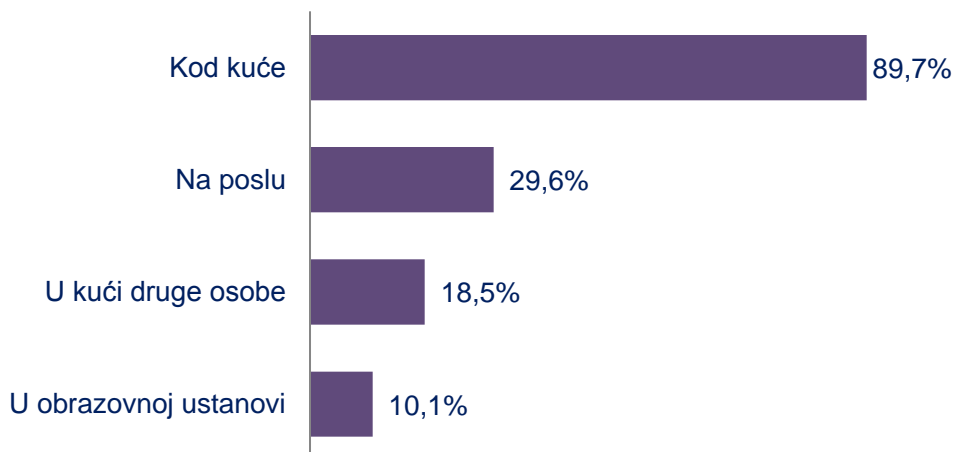
Na osnovu podataka u Tabeli 5, lica koja su izjavila da koriste Internet uglavnom to čine svakodnevno. Procenat korišćenja Interneta skoro svakog dana je veći kod muškaraca i iznosi 83,8%, dok je kod žena 77,8%.

**Tabela 5. Prosječno korišćenje Interneta prema starosti i polu (u %)
(odnosi se na lica koja su koristila Internet u poslednja 3 mjeseca)**

Korišćenje Interneta	Godine starosti						Pol	
	16-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	muški	ženski
Svakog dana ili skoro svakog dana	92,3	86,0	77,0	73,2	68,5	65,1	83,8	77,8
Najmanje jednom nedjeljno	6,5	11,7	19,5	20,8	18,0	20,7	13,3	16,1
Najmanje jednom mjesečno	1,2	1,9	3,1	2,6	10,0	14,2	2,2	4,7
Rjeđe nego jednom mjesečno	0,0	0,4	0,4	3,4	3,5	0,0	0,8	1,4

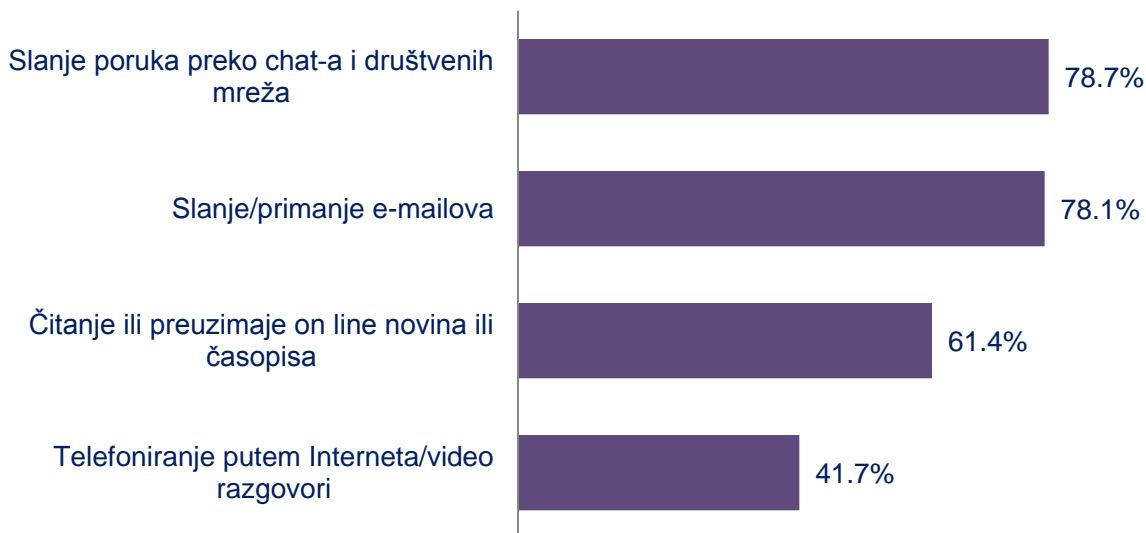
U poslednja tri meseca najviše ispitanika je koristilo Internet kod kuće 89,7%, dok je njih 29,6% Internet koristilo na poslu. Procenat anketiranih lica koja su u poslednja tri meseca koristila Internet u kući druge osobe je 18,5%, a 10,1% anketiranih lica je koristilo Internet u obrazovnoj ustanovi.

Grafik 7. Gdje ste koristili Internet u poslednja 3 meseca?

Aktivnosti koje su ispitanici najčešće preduzimali putem Interneta u privatne svrhe u poslednja 3 meseca su slanje/primanje e-mailova 78,1%. Pored toga, 78,7% lica je izjavilo da je komuniciralo slanjem poruka preko chat-a, društvenih mreža, sa novinskim grupama ili preko foruma, a 61,4% lica je izjavilo da je Internet koristilo u privatne svrhe, za čitanje ili preuzimanje on-line novina/časopisa.

Grafik 8. Koje ste aktivnosti preduzimali preko Interneta u privatne svrhe u poslednja 3 meseca?

Od aktivnosti koje su lica obavljala na računaru, 72,0% lica je računar koristilo za kopiranje ili pomjeranje fajla ili foldera, 68,3% lica je koristilo copy i paste alate za dupliranje ili pomjeranje dokumenata, 42,0% lica je prenosilo podatke između računara i drugog uređaja.

Grafik 9. Koje od sledećih računarskih aktivnosti ste već obavljali?

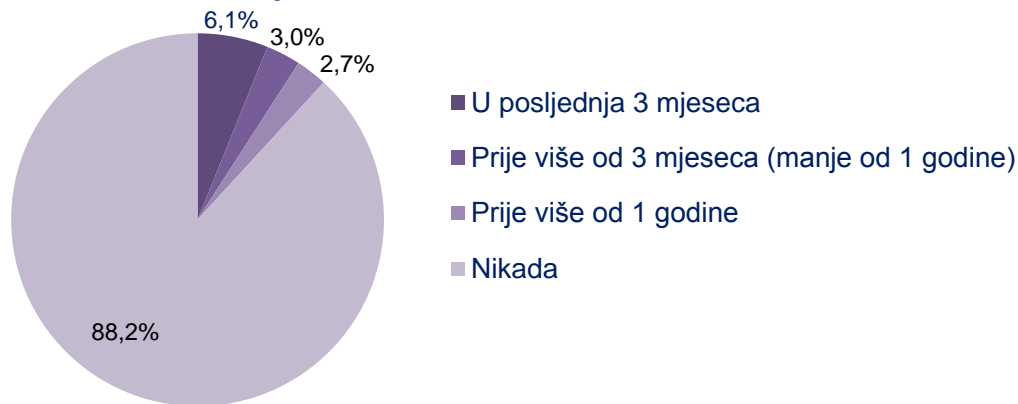

Od ispitanika koji su koristili Internet u poslednja 3 meseca ili više od 3 meseca, a manje od 1 godine, 74,7% je koristilo Internet usluge javnih ustanova ili organa administracije. Ispitanici su bili u međusobnom odnosu sa javnom administracijom za sledeće aktivnosti:

- ✓ Dobijanje informacija sa web sajta javnih institucija 76,4%
- ✓ Preuzimanje (download) zvaničnih formulara 40,9%
- ✓ Slanje popunjenih obrazaca 38,0%

Broj lica koja su u poslednja 3 meseca kupila ili naručila robu ili usluge preko Interneta iznosi 6,1%, dok procenat onih koji nikada nijesu kupili ili naručili robu ili usluge iznosi 88,2%.

Grafik 10. Kada ste posljednji put kupili ili naručili robu ili usluge preko Interneta u privatne svrhe?

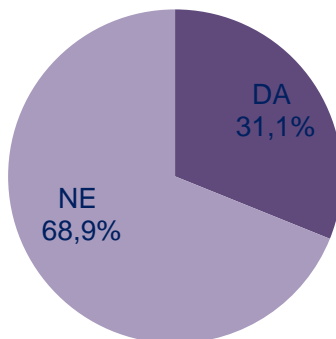

Ispitanici koji su koristili Internet u poslednjih 12 meseci, imali su mogućnost da izaberu više vrsta roba ili usluga koje su mogli kupiti ili naručiti preko Interneta. Vrste robe ili usluge koje su lica najčešće naručila ili kupila preko Interneta su:

- ✓ Odjeća, sportski proizvodi 38,6%
- ✓ Smještaj za odmor (hotel, itd.) 22,7%
- ✓ Ostali putnički aranžmani (karte za prevoz, iznajmljivanje automobila, itd.) 23,0%
- ✓ Igrice i dodaci za igrice 12,1%
- ✓ Računarski softver i njegovi dodaci 9,8%
- ✓ Filmovi, muzika 9,2%
- ✓ Farmaceutski proizvodi 9,1%

Od lica koja su koristila računar i koja su zaposlena ili samo-zaposlena, 31,1% je odgovorilo da ima dovoljno kompjuterskih sposobnosti ukoliko želi da se zaposli ili promijeni posao u toku godine.

Grafik 11. Da li smatrate da imate dovoljno kompjuterskih sposobnosti ukoliko želite da se zaposlite ili promijenite posao?

METODOLOŠKA OBJAŠNENJA

Zavod za statistiku Crne Gore sprovodi istraživanje o upotrebi informaciono-komunikacionih tehnologija u Crnoj Gori. Ovo istraživanje se odnosi na upotrebu informaciono-komunikacionih tehnologija u preduzećima, kao i na upotrebu informaciono-komunikacionih tehnologija od strane domaćinstava i pojedinaca.

Nadamo se da će ovo istraživanje pružiti korisnicima dovoljno podataka o trenutnom stanju u oblasti informaciono-komunikacionih tehnologija i da će poslužiti kao dobra osnova za planiranje njenog daljeg razvoja.

Domaćinstva i pojedinci

- ✓ Istraživanje je sprovedeno u periodu od 1 - 15. aprila 2013. godine.
- ✓ Anketno istraživanje – intervju licem u lice.
- ✓ Dvoetajni stratifikovani uzorak. Veličina uzorka 1200 domaćinstava, odnosno 1200 lica.
- ✓ Ciljna populacija za domaćinstva su sva domaćinstva sa najmanje jednim članom koji ima između 16 i 74 godine života.
- ✓ Ciljna populacija za lica su sva lica koja imaju između 16 i 74 godine života.
- ✓ Referentni period su tri mjeseca koja su prethodila anketiranju na terenu.

Podaci se publikuju i na našem web sajtu www.monstat.org

Izdaje i štampa Zavod za statistiku Crne Gore (MONSTAT)
81000 Podgorica, IV Proleterske br.2, telefon (+382) 20 230-811, telefaks (+382) 20 230-814

Saopštenje pripremili:

Milica PAVLOVIĆ i Marko RADUNOVIĆ

Tel. +382-20-230-791

e-mail: contact@monstat.org